

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

Hát hogyan lehessen másképp?

Súlyos vádak azok, melyekkel a szabad-
elvűek a néppártot és létrehozóit illetik.
De csak addig, a míg ama vádak fölött
nem gondolkodunk, mert mihelyt azokat
komoly bonczkés alá vesszük, egyszerre
szétfosladoznak.

Vádolják nevezetesen avval, hogy a
keletkező párt azonos a szocialista föld-
osztókkal! Hát ez egyszerűen be nem
bizonyított s be sem bizonyítható gyanu-
sítás. Semilyen ténye, szava, törekvése nem
bizonyít e mellett, hanem persze csata-
jelszónak jó a támadók szájában, hogy
minden rendszerető ember megijedjen
tőlük s csakugyan őrijöngőknek tartsa
őket, mint a minőknek Sréter elnevezte
az appropriacionális vita alkalmával a
képviselőházban.

Vádolják a nemzet dekomponálásával,
mert veszedelmes a közbéke szempontjá-
ból a nemzetet felekezeti pártokra szakí-
tani. Hát ha ebben olyan nagy veszedelem
rejlik, minek idézték föl azt a veszedelmet
a liberálisok az egyházpolitikával?

És most állapodjunk meg ennél a
pontnál.

Ugy-e bár a liberálisok azok, kik leg-
jobbhan hangoztatják a vallás szabad gyakor-
lását és a lelkiismereti szabadságot?

Hogy mennyire őszinte ezen slagerjök,
kötünk abban a pillanatban, midőn ezen
saját magok által hangoztatott elvnek a
katholikusokra való alkalmazásáról van
szó. Itt egyszerre az ellenkezőbe csapnak
át. Mert hiszen az egyházpolitikai törvé-
nyek homlokegyenest ellenkeznek a ka-
tholikus vallás szabad gyakorlásával és
a katolikus lelkiismereti szabadság-
gal, mert azok a törvények a katoliku-
sokat vallásukkal ellenkező lépésekre
kényszerítik, s nekik lelkiismeretüket erő-
szakosan elnémitani parancsolják.

Már most vegyünk elő egy másik
liberális szólamot.

Azt szokták ők mindig hangoztatni,
hogy az alkotmányos szabadság csak tör-

vényes fegyvereket ismer; kinek valamely
fennálló intézmény nem tetszik, mert
meggyőződésével nem találkozik, igénybe
veheti a szabad sajtót, melyben gondola-
tait kifejtheti, eszméi mellett propagandát
csinálhat és meggyőződését érvényesítheti
a képviselőválasztás alkalmával, a hol
szintén szabadságában áll, olyan jelöltre
adni szavazatát, a ki az ő eszméihez leg-
közelebb áll, valamint szabadságában áll
végre a vele együtt érzőket politikai párttá
egyesíteni és nézeteit a parlamentben
felhozni és érvényesíteni.

Nos hát mit tesznek egyebet ennél
azok, kik a néppártot szervezni, létesíteni,
gyarapítani, a parlamentbe bevezetni és
ott számbaveendő tényezővé alakítani
akarják?

Minden szabad ebben a mi áldott
Magyarországunkban, csak testtel, lélek-
kel katolikusnak lenni nem szabad, kato-
likus szájába nem való a szabadság, nem
áll az neki jól, de ha komolyan azt hiszi,
hogy ő is vehetné igénybe az általános
szabadságot, hát legott lesz alkalma az
ellenkezőről meggyőződni.

Azonban gyáva vitéz, a ki az első
komolynak látszó nehézségtől visszariad
s eldobja magától a fegyvert.

Miután a katolikus vallásra (de minden
más pozitív keresztény vallásra nézve is)
sérelemes törvény már egyszer megvan,
nincs más hátra, mint felvenni a küz-
delmet ama kísérletre, nem lehetne-e ez
a sérelemes törvényt törvényes uton
ismét megváltoztatni. A katolikusnak ez
egszersmind lelkiismereti kötelessége, hogy
semmit megkísérletlenül ne hagyjon, a
mit célravezetőnek tart, s a meddig a
törvényadta egyéni és egyesületi szabadság
határai között mozog, e miatt őt szintén
a szabadság nevében üldözni nem szabad.

Nézzük tehát, áll-e ez idő szerint a
katolikusoknak (és az összes pozitív
keresztény) polgároknak más törvényes
eszközük rendelkezésükre mint az, hogy
magában a parlamentben ostromolják
meg a reájuk nézve sérelemes törvényeket?

Nincs, mert ámbár mindegyikében a
mostani pártok közül vannak egyesek,
a kiknek csak az egyházpolitikai törvé-
nyek nem kellene, csekély számuk és
izoláltságuk miatt szavoknak semmi súlyuk
nincs, míg ha a rokonérzelműek, kiknek
száma a parlamenten kívül a szavazó
polgárok között legio meg legio, összetar-
tanak, tán kevesebb nehézséggel, sem
mint gondolnák, összehozhatnak egy erős
politikai pártot, mely magában a törvény-
hozás termében szerez többséget az ő
meggyőződésöknek s megmenti hazánkat
attól a veszedelmes törekvéstől, hogy
fennállásának ezredéves alapját más, ki
nem próbált, de külföldi példák után ki-
vánatosnak sem mutatkozó alappal cserél-
tesse fel saját fiaival.

Tehát ne beszéljenek a liberálisok, itt
csak alkotmányos fegyverek használtat-
nak: vélemény nyilvánítási, gondolat és
lelkiismereti szabadság, szabad képviselő-
választás s a parlamentben majd szabad
szavazás.

A függő egyházpolitikai javaslatok.

A »Fejérmegyei Napló« e tárgyban
a néppárt nevében a következőket jelenti ki:

Ha minden úgy történik, a mint a kor-
mány tervezi és a felhivatalos lapok már je-
lezték, úgy a főrendiház a jövő hó elején vi-
szont fogja látni a vallás szabad gyakorlatáról
és a zsidó vallás recepeziójáról szóló törvény-
javaslatokat, melyeket a főrendek az őszszel le-
szavaztak. Azon alkudozásokat, melyeket báró
Bánffy miniszterelnök különösen a felekezet-
nélküliségre vonatkozólag folytatott néhány
tranzigensnek látszó ellenzéki főrenddel, tuda-
másunk szerint sikertelenek maradtak s így az
említett javaslatok minden valószínűség szerint
ismét le fognak szavaztatni. A főrendiház egy-
házpolitikai ellenzékének álláspontja változatla-
nul az, hogy az elvekért küzd, nem pedig pusztá
szavakért, olyan módosításokért, melyek az em-
lített javaslatok lényegét érintetlenül hagynák.
A mi már most e javaslatok tárgyalását illeti,
kérünk kell, hogy a vallás szabad gyakorlatá-
ról szóló javaslat előbb tárgyalassék, mert csak
ez tisztázza a helyzetet. Feltéve, de meg nem
engedve, hogy ez a javaslat megszavaztatik, a
recepezió már nem képez többé kérdést, ha-

nem egyszerűen feleslegessé válik. Hiszen a vallás szabad gyakorlatáról szóló javaslatban már benne van az áttérés, valamint ki van mondva benne a gyermekek vallási nevelése és áttérése a zsidókra nézve is, a minthogy mindent találunk benne a zsidókra nézve, a mi a receptzióról szóló javaslatban külön még egyszer kimondatik. Tehát az első javaslat fölötti szavazástól függ minden.

Lapszemle.

Budapest, 1895. február 26.

A Magyar Állam Schlauch bíbornoknak a poliklinikai egyesület közgyűlésén tartott megnyitó beszédét közli egész terjedelmében, melyet tegnapi számunkban mi is közöltünk.

A **Hazánk** szerint az 48-as párt ketté osztását az egyházpárti reformok idézték elő s e ketté választás a politikai helyzetet is tisztázta, mert most már különbséget lehet tenni az ellenzéki és kormánypárti függetlenségek között.

A **Pesti Hírlap** a függetlenségi pártban történt szakadásról cikkezik s elítéli Ugront és a többi kiváltakat »klericalis« törekvéseik miatt másrészt pedig dicsőre szól a bentmaradtakról, kik elveikhez hűek maradtak.

Az **Egyetértés** a függetlenségi párti szakadás okaival foglalkozik s örül annak, hogy a szakadás megtörtént, habár ő mindig ellene volt ennek, mert az egységet fenn akarta tartani, de az elválással kiváltak a párt azonemberei, kik csak színleg voltak függetlenségek.

A **Nemzeti Ujság** egy nem nemzeti párti képviselő tollából közöl egy cikket, melyben megdicséri Ugront és társait 48-as pártban előidézett válságért s erősen elítéli Justhot.

A **Budapesti Hírlap** kikel az ellen, hogy a magyar ezredeknek nincs magyar tisztikaruk, mert ez által csak azt akarják elérni, hogy a közös hadsereg magyar része szervi kapcsolatban ne jöjjön a magyar állammal. Ez nagy sérelem, melyet Magyarországnak nem szabadna tovább tűrnie.

A **Magyar Hírlap** a mérnökök mozgalmáról cikkezik, melyet azért indítottak, hogy sorukon javítsanak. A mérnökök, kiknek legnagyobb része valódi tudós s kiknek annyit kö-

szönhet az ország, a kereskedelem, s közvetve a kultúra is, állami szolgálatban a legsanyarubb fizetés mellett kénytelenek a legfontosabb dolgokat végezni s ezért mozgalmukat erősen protezsálja.

A **Magyarország** szerint a korona világos ezéja a fuzióval a közjogi ellenzék végleges megsemmisítése, de e ezéjét nem fogja elérni. Megtámadja a függetlenségi pártból kilépetteket, kik a pártszervezés ürügye alatt a válságot előidéztek s a leghatalmasabb pártok egyikét felbontották.

A **Nemzet** »Hadiparancs« cím alatt azt mondja, hogy Ó Felsége a legnagyobb hála jeléül elrendelte, hogy a 44. számú gyalogezred, a 9. számú dragonos ezred és az 5. számú hadtest tüzérezred örök időkre »Albrecht főherczeg tábornagy« nevét viseljék.

A **Pesti Napló** avval foglalkozik, hogy ki legyen utódja Albrecht főherczegnek a hadseregben a felügyelői állásban. A főfelügyelői állást már nem igen fog lehetni egy ember vállalni s azért szükséges lesz ezt három részre felosztani, kik a főfelügyelő segédei legyenek, háboru idején pedig alvezérek.

A **Neues Pester Journal** abból az alkalmából, hogy Albrecht főherczeg temetésére a német császár Bécsbe megy, a hármasszövetség további fenntartását és megerősítését ajánlja.

A **Pester Lloyd** ő felségének Albrecht főherczeg halála alkalmából kiadott hadi parancsát közli s üdvözlö az uralkodót nemes gondolkodásáért.

Katholikus körök.

Mindinkább felébred, a katolikus öntudat és közszellem s mindinkább nagyobb tért foglal el a társadalomban. Igen öröndetes jelenség, hogy a katolikus körök száma egyre nő. S a már meglévők buzgón rendezkednek és serényen fognak hozzá hivatásuk feladatainak teljesítéséhez.

Legújabbban a belügyminiszterium ismét több katolikus kör alapszabályait látta el a kellő bemutatási záradékkal.

Székesfehérvárott a legutóbbi időben a belvárosi kath. kör Gyemspurger István apát-plébános elnöklété alatt, Miller József titkár jelentése alapján tudomásul vette, hogy eddig van 70, ezek között 11 alapító tagja. Ezután megalakították a választmányt,

mely közelebb gyűlést tart, hogy a kör helyiségeiről és berendezéseiről gondoskodják.

Ugyanott megalakult a vizivárosi katolikus kör is. A közgyűlésen mintegy 100 tag jelent meg. Tamás Vilmos felsővárosi plébános megnyitó beszéde után megalakították Huszár Károly kanonok egyházi és Flaskár József világi elnöksége alatt a tisztikart és a választmányt.

Nagytapolcsányban egy-két buzgó polgár kezdett egy megalakítandó katolikus polgári kör részére aláírásokat gyűjteni s az aláírók eddig már felülhaladják a 70-et. Az előkészítő bizottság buzgón folytatja a kör megalakítása körüli munkát.

A nyitramegyei többi kis városok hasonlóképen ennek a példának nyomában kezdenek haladni.

Az ürményi katolikus kör február hó 17-én tartá megnyitóját. Előbb ünnepélyes »Veni Sancte« volt a templomban, utána a megnyitó kör helyiségében Brühl József esperes-plébános, a kör elnöke tartotta a megnyitó beszédet, melyben a tagok lelkes helyeslése közt mondotta ki, hogy a kör csatlakozik a katolicizmus vezéreikhez s az egyháznak hű fia kíván maradni mindenkor. Ezt követte a titkári jelentés s a gyűlés többi tárgyai. A diszgyűlés után fényes társas vacsora volt. Nagy lelkesedést keltettek a körhöz érkezett táviratok Vasary Kolostól, Esterházy Miklós Mórictól, Zichy Nándor gróftól, gróf Csáky kanonoktól, Hunyady Imréné grófnőtől.

A soproni kath. olvasó egyesület folyó évi febr. hó 20-ik napját, mint XIII. Leo pápává történt megválasztásának évfordulóját és mint a Sopronban két évvel ezelőtt megtartott első kath. nagygyűlés évfordulóját közvacsorával egybekötött társas-estélyivel ünnepelte meg, melyen igen szép számú és előkelő társaság vett részt. Az első felköszöntőt az olvasóegylet elnöke: Póda Endre apát kanonok mondotta a pápára; továbbá felköszöntések mondtak Zichy Nándor és Esterházy Miklós Mórictól, Póda Endrétől, az olvasó egyesület tagjaira stb. A társaság üdvözlő táviratokat küldött Esterházy Miklós Mórictól és Zichy Nándor gróftól, dr. Zalka János püspöknek.

A »Perkátai kath. kör« első évi közgyűlése f. hó 10-én ment végebe a kör helyiségében, melyen az egyesület tagjai nagy számmal voltak jelen. A kör elnöke Posits Mihály plébános lelkes beszéd kíséretében nyitotta meg a közgyűlést, mire jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott Györy Teréz grófnőnek, ki 90 kötet könyvet ajándékozott a körnek. Így megvetette a kath. kör könyvtárának alapját s egy-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hamvas felhők.

— A »Tiszántúl« eredeti tárczája. —

Irtá: Dr. Szemethy Géza.

A hogy elütötte az éjfélt, lecsukódott a koporsó fedele is. — Harang nem zug, be nem szentelik, gyászolók nem kísérik a halottat, pedig a kiket elsiratnak meggyászolnak azok mind új életre virradnak egykor, de ez a halott soha fel nem támad.

Az eltemetett »mult« emlékei, csak az egymást kergető színtelen árnyak vissza-vissza jönnek, édes varázsukkal, sebző fulánkjakkal bódítják, üldözik az embert, de az eltemetett »idő« soha vissza nem tér.

Oda lett a farsang. Megkondult felette az éjféli temetés órája.

Hiába ellene minden erőlködés. A bái teremben hiába lobognak tovább a lángok, a kábító parfümös légkörben, hiába ragyognak a szemek, hiába suttognak a lihegő ajkak, a kipirult arcok, a szédítő tánczban repülő, kavargó szalagok, hóbortos jelmezek... a forró vér örületes forgása mind mind hiába tiltakoznak a gyász, temetés ellen, az idő ez a vén sirásó eltemeti a maga halottjait, daczára szép szemek bűvös mosolyának, esengő kaczagának, szilaj muzsikának.

Oda lett a farsang. — És a kik lihegve, ujjongva tánczolták körül koporsóját, a szürkülő reggelen kábult, nehéz fejjel, sáppadt arczsal

hazatérnek ők is, az összegyűrt csipkés bái ruhát, a frakkot, lakk-czipót, átizzadt kesztyüket hanyagul ledobják s nyugalomra térnek. — De milyen nyugalom ez. Istenem?! A párna éget, a hevült vér lüktetését szinte hallja az ember, a fülben zúgnak kergetik egymást a tánczene hangjai, — keringő, mazurka, esárdás... egy siketítő zibongó chaoszba folynak össze, a felkorbácsolt idegek reszketnek s a tarka álomképek, fantasztikus képtelen helyzetek örületesen üzik, kergetik egymást.

Jó éjt!...

A kik nem mulattak, azt mondják jó reggelt! Komor hangulatos reggel ez a Hamvazó Szerda reggele... A keresztény felfogás, az ősidők kegyeletes szokása valami csodálatos színbe öltöztette azt, melynek varázsa észrevétlenül vonz, meghat s elkomolyít bennünket, s hamvas szürke felhőként ránehezedik szívünkre, agyunkra. Láttam már Hamvazó Szerdának derült napsugaras reggelét, de az a szürke nehéz felhő akkor is ott ült a szívemen, — lelkemen. — Az ember szeméin mintha fátyol volna. — Alig szűrődik át rajta valami a fényből, csillogó pompából, kápráztató ríktó színekből, melyek az élet hazug varázsát képezik és a mit e fátyolon keresztül még is meglátunk az is csak színtelen ködkép, foszlány, karrikatura!

Hamvas felhők...

Valami undor fogja el az embert. — Undor önmaga iránt, undor saját multját, vágyait, ábrándjait, alacsony szenvedélyeit iránt, melyek szinte szétolvadtak, dőzsölt a lélek. — Olyan

»másnapos« hangulat ez, olyan erkölcsi »Katzengammer«-forma!

Nincs-e igazam? Nem érzí-e mindenki lelkében a bágyadságot, a közönyt, a szárnyaszegett remények hullásán támadt ürességet, melyet az utcáról, társaságból, mulatságból, a hivatalból, mindenünnen és mindenhova magunkkal viszünk, hurezolunk, mint valami nehéz átkot?

Sebek... rongyokká tépett zászlók ezek az élet harcából...

A napok egyhangu lassu folyásából kiemelkedik egy felkiáltó jel: a Hamvazó Szerda. Az élet hazug csillogásai, káprázatos illúziói közül úgy magaslik ki e nap, mint valami fakó, ijesztő árnyék, mely megdöbbsenti az embert.

Hiába mondd, hogy nem igaz, hiába áltatod magadat, hogy ez is olyan nap, mint az a többi, hiába akarsz átsurranni rajta, meghatottság s reflexiók nélkül! utadba áll, s feltartóztat. Ugy vagyunk vele, mint mikor a tarka virágos réten gondtalanul futkosunk és egyszerre egy szürke meredek kőszikla felemelkedik előttünk s azt mondja: állj meg!

És meg kell állnod! Mert a mit e napon hallasz, megüti lelkedet, összeszorítja szívedet. Keresetlen szavak, minden frázis nélkül; szavak, miknek borzasztó egyszerűsége öl, porba sújt; hideg szürke szavak, mint az a hamu, melyet fejedre hintenek, mint a por, mely belőled lesz egykor: »emlékezzél ember, hogy por vagy és porrá kell lenned!«

Az ember ez intésre eszéhez kap. Homlokára üt.

— Igaz, ugy van!

szersmind anyagi áldozatokkal is hozzájárult a kezdet nehézségeinek leküzdéséhez. Az elnök indítványára a grófnő a kör tiszteletbeli tagjává választotta, ugyancsak az ő előterjesztésére határozatba ment, hogy Szapáry László országgyűlési képviselő, ki kath. ügyekben már eddig is oly bokros érdemeket szerzett, a kör védnökévé felkéressék. Mindkét indítványt harsogó éljenzéssel fogadta a közgyűlés. Amí az egyesület évi működését illeti, az évi jelentésből kitűnik, hogy a tagok szorgalmasan látogatták a kört, mely a székesfejérvári kath. nagygyűlésen is testületileg jelen volt, s rendezett egy felolvasó estélyt. Nagy eredményeket még nem mutathat fel a kör, mert még sokkal fiatalabb, semhogy erre ideje lett volna, de annyi eredménye van eddig is, hogy felkeltette a szunnyadozókat, hozott egyetértést, összetartást, keltett érdeklődést az iránt, mi jó és nemes, ami áldásos egyesekre ugy, mind a közjóra.

A fajszi kath. népkör minden tekintetben fényesen sikerült felolvasó ünnepélyt rendezett e hó 10-én. Az ünnepség a jelen voltak nagy száma és értelmisége tekintetében magas színvonalon állt. A megnyitót Gregorits Mihály plébános tartotta. Szépen átgondolt, tartalmas beszédjében a kath. körök nagy fontosságáról szólt, azon reményének adva kifejezést, hogy minden érdemes kath. polgártárs édes otthonra fog találni a kath. népkörben. Utána Deák Imre fajszi tanító a gyümölcsészetéről, kedvenc témájáról tartott alapos tanulmányozásra valló értekezést. Majd Nagy István káplán szavalta el Petőfi »A hazáról« c. költeményét. A szavaltat után Pompéry Aurél dr. kalocsai theologiai tanár lépett az emelvényre s rendkívül érdekes felolvasást tartott. A hit és honszerelm beszélt. Felolvasása alatt a hallgatóság sóhajtozó szívvel átélte azon idöket, melyeket a honfui bánat szentelt meg. Mohács, Sajó szemlélésnél, az 1848-as események hallatánál keseregtek. Szomorodva látták, mit tett értünk a multban a katolicizmus, az a katolicizmus, mely ma már annyira mellőzve van. Ily emlékek hatása alatt szólalt fel utoljára az elnök forró köszönetet mondva az est szereplőinek a fáradozásért, a nagyérdemű közönségnek is megjelenéséért, mire az ünnepély véget ért.

A győri katolikus kör folyó hó 17-én nagy diszes közönség jelenlétében tartotta meg második felolvasó ünnepélyét. A felolvasó ünnepélyen a hölgyközönség is tekintélyes számmal volt képviselve. Az ünnepélyt a férfi négyes kar nyitotta meg Rieger Gy. »Isten hozzád« című dalával. Az első felolvasó Gieswein Sándor dr. volt, kit a katoliciz-

mus és a németországi szocializmus küzdelmeiről szóló értékes tanulmányát adta elő. Felolvasását, melyben megemlékezett a magyarországi hasonló mozgalmakról is, azzal végezte: »Eljen a keresztény Magyarország!« mire a közönség is éljenzéssel és tapsal adott tetszésének kifejezést.

Forstmayr Richard gordonka-művész következett ezután, a kit Franek Gábor kísért harmoniumon.

Majd Ujlaky Géza ült a felolvasó asztalhoz és olvasott a házaselemben, családban előforduló kormányformákról.

A ráczalmási kath. kör e hó 17-én élénken látogatott felolvasó ülést tartott, melyen Lehoczky Dániel földbirtokos több érdekes elbeszélést olvasott föl. Ezek közül különösen kitűnt »egy Amerikába költöző, jobb hazát kereső magyar gazda története«. A tagok a felolvasót lelkesen megéljenzették.

A vaszari kath. kör saját pénztára javára e hó 23., 24. és 25-én működvelő színelőadásokat rendezett.

Javaslat a mezőgazdasági válság ügyében.

Korábban már említettük, hogy Somogy megye közönsége, a mezőgazdaság válságos helyzetét hangsúlyozva, s a helyes magyar agrárpolitika kezdeményezését sürgetve, a mezőgazdaság érdekeinek felkarolása tárgyában javaslatot dolgozott ki és fogadott el, melyben a legszükségesebb intézkedések főpontjait megjelöli.

Javaslatát azután megküldötte a képviselőháznak, valamint az ország összes törvényhatóságainak, tehát Biharvármegyének és Nagyvárad városának is.

A javaslat, illetőleg átirat így szól:

*

Somogyvármegye közönségétől.

110—3801. kgy. sz.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Kedves barátink és atyánkfiai.

Köztudomású azon sajnos tény, hogy hazánkban a mezőgazdaság fokozatosan súlyos körülmények közé jutott úgy, hogy már-már a válság küszöbén áll. Jól tudjuk, hogy a válság nem kizárólag hazánkra szorítkozik, hanem más országokban is érezteti romboló hatását; miből önként következik, hogy annak okai sem tisztán

hazai viszonyainkban rejlenek; következésképpen egészen önmagunk által nem is orvosolhatók. Tudjuk azt is, hogy a válság okainak elhárításában magunknak a mezőgazdáknak kell a főszerepet vinnünk; de bármily szorgalmas, ügyes, takarékos és képzett legyen is a gazda, egymagában nem képes a gazdaságra nehezülő nem természeti hatásokat ellensúlyozni és elhárítani. Ha tehát a törvényhozás és kormány nem adják meg a gazdának ama segítséget, mely őt mint a magyar állam egyik legfőbb tényezőjét más foglalkozásnak jogos érdekeinek sérelme nélkül jogosan megilleti; akkor a gazdának a válság elleni küzdelme egy meddő harez marad, melyben győzelemre való kilátás nélkül senyved el ereje s fog az ő végkimerülése elkövetkezni. Épen azért szükségesnek tartjuk, hogy úgy a kormány, mint a törvényhozás ezentul — félre téve minden politikai és pártérdekeket, — megtegyen saját hatáskörében mindent, amivel a mezőgazdaság válságos helyzetén enyhíteni, a baj súlyosodását megakadályozni s majdan kedvezőbb viszonyokat létrehozni lehetséges. S hogy fennírított tényezőket a közvélemény ezen iránybani eljárásra ne csak ösztönözze, hanem ha szükséges kényszerítse is, szükségesnek tartjuk, hogy a törvényhatóságok, mint a közönség megnyilatkozásának alkalmas közegei szintén fel-emeljék szavukat, hogy így nemcsak a sajtó és szaktestületek, hanem az egész ország jelezze a baj súlyos voltát és követelje az orvoslást. Mídon ez irányban a magas kormányhoz és képviselőházhoz alább kitétt közgyűlésünkben fenti szám alatt kelt határozatunkból kifolyólag felterjesztést intéztünk, egyttal a következő pontokat jelöltük meg a mezőgazdaság érdekében teendő törvényhozási és kormány intézkedések legfontosabbjaiként.

1. A kereskedelmi szerződések megkötésénél a mezőgazdasági és egyéb termelési ágak érdekei helyes egyensúlyban érvényesüljenek.
2. A vámtariffa megállapításánál ami mezőgazdasági terményeink ugyanazon védelemben részesüljenek, melyben az osztrák ipar termékei részesülnek.
3. A külföldi gabona behozatal körül felmerülő visszaélések szüntessenek meg.
4. A tőzsdének a mezőgazdaságra káros üzelmei szüntessenek meg és a tőzsde bíróság illetősége szabályoztassék.
5. Vasuti és hajózási tarifák a külföldre vitt mezőgazdasági terményekre nézve lehetőleg szállíttassanak le, a tariffa-kedvezmény minden vidék tekintetében terjesztessék ki; a közös vámterületre külföldről érkező mezőgazdasági nyerstermények — a létező kereskedelmi szerződések határain belül — a belföldi terményeknél kedvezőbb szállítási tarifában ne részesüljenek.
6. Hitelkönyvek átalakítása minél

S úgy megütődik rajta, mintha egy egészen új igazságot fedezett volna föl, melyet még senki nem hallott, nem álmodott.

Pedig régi dal, régi dal . . .

Hatezer esztendő sóhaja, nyögése hallatszik e dalból, az emberiség jajkiáltása visszhangzik belőle, összevegyül vele a harangok bánatos zúgása, koporsóra hulló göröngyök tompa dübörgése . . .

Régi dal, — régi dal, — nap nap után hangzik!

És az ember mégis könnyen elfelejti. Nem esoda, hisz oly távolból, oly messziről hangzik, hogy mikor belőle egy-egy szakadozott akkord el is lebeg hozzánk kósza szelek szárnyán, csak olyan az is már, mint egy halk sóhajtás, mely elszáll felettünk messze . . . messze!

Aztán meg az élet siketítő lármája, a kétségbeesett hajsza a lőtás-futás az élvezetek után, az a bábeli zürzavar, mely éjjel nappal, szünet-szünetlen zibong, zakatol füleinkben, elfeledtetni velünk a »dalt« a halálról, koporsóról.

Kinek is jutna eszébe a szürke hamuszínű por, melyet az élet diadalmas rohanó kerekéi eltipornak, mikor a szemekből sugárzik a tűz, mikor az arcon tavasz rózsái mosolygnak, mikor az átlátszó bőr alatt esörgedez a forró szép piros vér?

Büvös, rózsaszínű felhők, mik örök ifjúságot ígérnek! . . .

Am a Hamvazó Szerdával eljön az a másikk felhő is. Szürke hamvas felhő!

Rohanó lábaidat megállítja az egyház, a vallás.

Hamut hint fejedre, szép fényes fekete hajadra, ragyogó aranyos szőke fürteidre hamut szór, közönséges szintelen hamut.

És a mit hozzámond, az a gondolat kettéhasítja a »rózsaszínű felhőket« mint valami villám.

Emlékezzél meg róla ember, hogy por vagy és porrá leszel. Én mondom ezt neked, én a te egyházad, a ki az idők rohanó, csapkodó hullámai között itt állok előtted, mint egy mozdulatlan kőszikla. Én mondom ezt neked, ki kétezer esztendő tetemet el sorra az emberek millióit; én mondom neked, hogy azokban a esonthalmokban, melyek valaha az élet melegében lázas örömtől, vágytól, fájdalomtól égtek, nincs ma már egy szikra érzélem szenvedély vagy keserűség!

És képzeletedben látod, a mint megnyilnak előtted a sirok, látod ott sorjában feküdni a a rég eltemetett csontokat, melyek be voltak borítva ruganyos izmokkal, szép puha bőrrel, mint te most, melyek egykor jártak, futottak nagy eszmék vagy alacsony vágyak után, hervultak az erények vagy fertelmes bűnök szeretetétől, mint te most.

Sajátságos! Az egyház egész éven keresztül együtt halad küzködő, időrevő gyermekeivel, segíti, inspirálja az írodalom és művészet eszméi felé szárnyaló lelköket, védő szellemével elkíséri őket midőn vasuton és gőzhajókon tova repülnek, követi gondolataikat, melyek a villamosság szárnyain messze világrészbe szállnak . . . és ma Hamvazó Szerdán eleibük áll,

feltartóztatja a rohanó emberiséget. Álljatok meg! Elfeledtetek valamit!

És megmutatja nekik a — sirt! Mily nyomorulttá, hitványnyá zsugorodik össze az ember minden földi vágya, öröme, szenvedése a sir láttára!

Letörlöm ruhámról, homlokomról az odaszórt hamut.

Igaz! Ugy van! Ilyenek leszünk egykor mindnyájan.

Por és hamu!

Hát csak ennyi az egész? Miért mutatná nekem az egyház a sirt? Miért csüggesztené el lelkemet, miért tépné le szememről a rózsaszínű felhőt, miért gyűlöltetné meg velem vágyaimat, örömeimet, ha egyebet nem adna ezek helyett?

A »megsemmisülés«, az »örök halál« gondolata brutális, hazug, kétségbeejtő . . .

Felhangzik e közben az ének a hívő nép ajkán:

A keresztfához megyek,
Mert máshol nem léhetek
Nyugodalmat lelkenek . . .

Ez az, ez az! . . .

Egyedül ez az, ami megnyugtat, vigasztal, kárpótól mindenért . . .

Látom már, a mit kerestem.

Az alvó, csendesesen pihenő emberiség behorpadt sirhalma felett látom magasra nyulni felemelkedni a — keresztet.

»O crux ave, spes unica!«

Gyalázat fája, önmegtagadás fája, örök élet fája légy üdvöz!

előbb fejeztessék be. 7. A mezőgazdasági hitel szöv. alapon szerveztessék és tétessenek meg a kellő intézkedések, hogy az osztrák-magyar bank nyújtson a gazdáknak is személyes hitelt. 8. Adórendszerünk alakíttassék át akként, hogy az ne kizárólag a földdel bírókra nehezedjék, hanem az állami teherviselésbe vonassanak be hathatós rendszabályokkal azon elemek is, melyek a teherviselés alól eddig jogtalanul elvonták magukat; vétessegek tehát szigorubb ellenőrzés alá, a különböző vállalkozók és üzerek jövedelmei és adóztassanak meg a tőzsdei kötések is. 9. A hozandó törvényeknél és kiadandó kormányrendeleteknél vétessegek figyelembe a mezőgazdaság válságos helyzete; a miért csak oly intézkedések tétessenek, melyek mulhatlanul szükségesek és közvetlenül hasznosak, hogy a törvényhatóságok, különösen pedig a községek háztartásai a fokozódó s már is elviselhetlen terhek alól mentesítve legyenek. Ugyanezen szempont legyen irányadó a létező törvények és kormányrendeletek végrehajtásánál is. 10. A fogyasztási adók rendszere a mezőgazdasági érdekek szemmel tartásával alakíttassék át. 11. A telepítési ügy állami pénzerővel fejlesztessék. 12. Az ország különböző s e czélra alkalmas részein ipartelepek állíttassanak fel és különösen azon iparágak részesüljenek állami támogatásban, melyek mezőgazdasági nyers terményeket dolgoznak fel. 13. Víz közlekedési utaink fejlesztessék. 14. A öntözés és talajjavítás minél nagyobb mérvben lehetővé tétessék és előmozdítassék. 15. A filloxera által elpusztított szőlők felújítása végett az állam egyeseknek és szövetkezeteknek — hozandó törvény alapján — kamatnélküli előlegeket adjon s ily felújított területek több évi adómentességben részesüljenek. 16. Szüntessenek meg mindazon akadályok a létező vámszerződések korlátain belül — melyek állat kivitelünk elé gördülnek s az állatok jobb értékesíthetése végett fogyasszon ugy a közös hadsereg, mint a honvédség juh és sertéshúst is; továbbá szüntesse meg a közös hadsereg, mint a honvédség mindazon rendszabályokat, melyek akadályul szolgálnak arra, hogy loállományukat nagyobb mérvben közvetlen a tenyésztőtől szerezhessék be. 17. A földmívelési iskolák és gazdasági intézetek szervezete s a vándortanítói intézmény a gyakorlati élet követelményei szerint alakíttassék át; továbbá a népiskolák tanrendszere is ily irányban módosíttassék és felsőbb gazdasági akadémia létesíttessék. 18. Szerveztessék a gazdasági érdekképviselet független alapon.

Mindezen követelmények távolról sem meritik ki a gazdasági állapotok javítására szolgáló teendőket; felette számos és inkább a részletek körébe eső kérdés lenne még felhozandó; azonban ezúlnk nem lehet a összes mezőgazdasági kérdéseket fejtegetni, csupán a főbb is fontosabb teendőkre kívánunk rámutatni azon reményben, hogy egy böles és az okért már az áltaiános jólét előmozdítása szempontból is igazán lelkesedő törvényhozás és kormány ki fogják tudni választani a sürgős teendőket azok közül, melyek a távol jövőben valósíthatók csak meg s ki fogják tudni választani létező intézményeinek köréből mindazokat, melyek mint a mezőgazdaságra hátrányosak megszüntetendők s közzgazdasági politikájukban figyelembe veendik, hogy a változott viszonyok folytán mezőgazdasági terményeinknek külföldre való kivitele ma már mindinkább szűkebb térre szorul. Mindezeknél fogva kérünk Titeket, hogy a magas kormányhoz és képviselőházhoz hason értelmű felterjesztést intézni méltóztassatok.

Kelt törvényhatósági bizottságunknak Kaposvárott, 1895. február 4-én folytatva tartott évnegyedes közgyűléséből.

Somogyvármegye közönsége nevében

Maár Gyula alispán.

Karczolatok.

Furesa logika.

A mult napok történetét és abban a két hét előtt folyt vitát (a vegyes vallású házassalándók kihirdetéséről) olvasgatván »Bihari« ur,

— meggyőződött egyről-másról és meggyőződését a »Nagyvárad«-ban — elég tárgyilagosan — nyilvánosságra hozta.

Senkinek meggyőződését nem háborgatjuk. A meggyőződés alanyi dolog, tiszteletben tartandó, — habár néha téves is, mert nem felel meg a tárgyilagosságnak.

Amde a logika — nem alanyi dolog. A logika törvényei általánosak, köteleznek legalább is minden — gondolkodó elmét.

»Bihari« ur ugyanis abból, hogy bizonyos esetekben — névszerint — ha az egyik házassalándó elvált fél — kath. szempontból érvényes házasság lehetlen, arra a meggyőződésre jut, hogy bizony nagy szükség volt a polgári házasságra.

Abból, hogy néhány embernek szüksége van reá, az következik, hogy a többit is kötelezzük nekik felesleges dologra és kiadásra?

Madridban 1894-ben 4150 pár között 8-nak volt szüksége a polgári házasságra; — e 8 pár kedvéért a többi 4142 párt is kell kötelezni arra?

Helli Ignác beszámolójában mondotta, hogy »a becsületes ember ezután is elfogmenni a templomba esküdni.« — tehát a többiek (tessék levonni a következtetést!) kedvéért a becsületes embereket is kötelezni kell a polgári házasságra?

Krix Kraax.

NAPTAR.

— Február 27. —

Szerda, Róm. kath. Hamvazó szerda. Prot. Leander Gör. kel. febr. 15. Onozim. Izrael Adar 3.

Nap kel 6 óra 29 p., nyug. 5 óra 26 perc. Hold kelte 7 óra 23 p. nyug. 8 óra 39 perczkor.

Márcz. 3. A Szigligeti-társaság közgyűlése.
 .. 7. A Bihar-körösvölgyi takarékpénztár közgyűlése.
 .. 10. A nagyváradai takarékpénztár közgyűlése.
 .. 13. A »Szabadság« sajtópöre.
 .. 14. Turolla Emma hangversenye a Sasban.
 .. 16. Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő fizetekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
 Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
 Sonnenfeld Adolf papírkereskedésében Fő-utca,
 Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,
 Kutasi D., papírkereskedésében Uri-utca,
 Pauter Dániel papírkereskedésében Kis-piacz,
 Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mézey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
 Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatnak.

A kishitűek.

Társadalmunk kóros állapotát bizonygató dolgok az öngyilkosságok. Nincs nap, hogy két, három, sőt több esetről ne adjon hirt a posta. Itt adjuk a ma érkezett öngyilkossági híreket.

* **A szerelem halottja.** Nagyszombatól írják tegnap éjjel Selmedy Pál 17 éves polgári iskolai növendék ideálja ablaka alatt éjjel után halántékon lőtte magát és szörnyet halt. Az öngyilkos tanuló szerelemre gerjedt egy csinos leány iránt, ki azonban szerelmét nem viszonozta. Selmedy ez annyira elkésérite, hogy elhatározta, hogy megöli magát. Öngyilkossági szándékát többekkel közölte, de senki sem adott hitelt neki. Az eset városszerte nagy szenzációt kelt. (Hogyne!)

* **Életunt joghallgató.** Kubinyi Emil 25 éves joghallgató Budapesten az üllői-ut 54. számú lakásán öngyilkossági kísérletet követett el. Az életunt fiatal ember forgópisztolyal mellbe lőtte magát; mire a hozzátartozói észrevették, már eszméletlenül feküdt a szobájában. A mentők, a kik a szerencsétlen ifjút az üllői-uti klinikára szállították, konstatálták, hogy Kubinyi sérülése életveszélyes. Tettéknek okát nem tudják.(?)

* **Borzalmas öngyilkosság.** Borzasztó módon vett véget életének Lopatyasky János teknezyi 75 éves nyugalmazott tanító. Az elkésereidit ember végig öntötte magát petroleummal s azután meggyújtotta a ruháját. Mire megtalálták, alakatlan tömeggé égett.

* **Öngyilkos katona.** Bahura István az ungvári honvédszakasz közlegénye, büntetéstől való féltelmében, szolgálatt fegyverével agyonlőtte magát. (Ez is ok!)

* **Udvari gyászjelentés.** Legfelsőbb rendeltre néh. Albrecht főherczeg cs. és kir. fenségeért az udvari gyász 1895 február 26-tól — keddtől — négy héten át a következő változással viselendő: A cs. és kir. tábornokok, törzs és főtisztek az egész gyászidő alatt, szolgálatban és szolgálaton kívül a fátyolt balkaron viselik. — A cs. és kir. belső titkos tanácsosok kamarások és asztalnokok, az első két héten át azaz február 26-ától kezdve bezárólag márczius 11-ig kis egyenruhában, fátyollal a balkaron, illetőleg nemzeti gyászruhában, fekete gyászkarddal, az utolsó két héten pedig: azaz márczius 12-től bezárólag márczius 25-ig az említett ruhában aranyozott karddal jelennek meg.

* **A moderna humanizmus.** Szilágyi János egy szegény nyíregyházi iparos beteg volt, nem dolgozhatott, nem fizethetett. Ezért aztán árverésre került a dolog. Mikor megérkezett a végrehajtó, Szilágyi már nagyon rosszul volt. Az egyik szobában pergett a dob, a másikban haldoklott a beteg; mikor aláírás végett oda vitték ágyához az árverési jegyzőkönyvet, Szilágyi János örökre megtagadta az aláírást. A vevők aztán kiméletből otthagyták a legszükségesebb butodarabokat a házban; de a temetés napján, alig hogy leemelték a koporsót az asztalról, már vitték az asztalt is a hitelezők. Az udvaron a halottszállító kocsit után ott állt a butorszállító kocsit és Szilágyi Jánosnak a végső tisztességével bevégződött a licitáció.

* **Uj főnök az Osztrák-Magyar Bank helybeli fiókjánál.** Fleischacker Gyula az O. M. B. nagyváradai fiókjának főnöke tudvalevőleg a »Bihar-megyei takarékpénztárhoz« ment át vezérigazgatónak; s új állását a mult hét péntekén már el is foglalta. Helyébe az O. M. B.-hoz Bécsből Waldmayer Gyula főintézeti fogalmazó jött le, ki ideiglenesen vezetni fogja az intézet ügyeit. A Fleischacker helyét a márczius elsején, Pénteken Bécsben tartandó igazgatósági gyűlésen fogják betölteni. Hogy ki lesz, azt még egyelőre sejtetni sem lehet. De a legnagyobb valószínűség szerint egy a bécsi főintézetnél működő hivatalnok lesz a nagyváradai fiókjintézet főnökévé.

* **A kecskeméti szegény nép kasszája.** Így nevezik Kecskeméten a városi zálogházat, melyet minden nyereszkedés kizárásával azért létesített a törvényhatóság, hogy abból a szegény nép olesó kamatra könnyű szerrel kölcsönt kaphasson. Ugy volt, hogy ezt az intézetet beszünteti a város, azonban csakhamar mozgalom indult meg, aminek meg is lett a sikere, hogy a törvényhatóság kimondta, hogy dacára a veszteségnek, melylyel a zálogház fentartása jár, azt továbbra is állandóan fentartja, hogy a szegénységet megmentse az uzsorások karmaitól. Nagyváradon is elkélne ilyesmi.

* **Turolla Emma hangversenye.** Említettük már, hogy Turolla Emma bécsi kamarai énekesnő márczius hó 14-én, Ammermann Vilmos zongora-művész közreműködése mellett hangversenyt rendez. A megállapított műsor a következő:

1. Mascagni, Aria Cavalleria Rusticánából; éneklő Turolla Emma.
2. Beethoven Sonátái E. moll op. 90. zongorán játsza Ammermann Vilmos.
3. a) Verdi, Ave Maria Otellóból; b) Boito Ariák Mephistophelesből; éneklő Turolla Emma.
4. Liszt. Tarantella Veneczia a (Nápolyból); zongorán játsza Ammermann Vilmos.
5. Ponchielli. Nagy áriák Giocondából; éneklő Turolla Emma.

* **Gyilkos tanító.** Kis-Terennáról írják, hogy ott Weber József iskolai igazgatótanító atyja és testvére segítségével agyonverte Mathiasz Pétert. A dolog úgy kezdődött, hogy Mathiasz ludjai közé betévedt a

Wéber egyik ludja. E miatt czivódásba egyedelt s Mathiasz nem a legválogatottabb szavak kíséretében emlegette a Wéber familiáját. Ez annyira felbőszítette Wéber és családját, hogy elhatározták a sértegető erős meglecseztetését. Mikor másnap este Mathiasz hazafelé ballagott, orozva megtámadták és úgy összeverték, hogy meghalt. A nagy-szent-miklósi járásbírósg vezeti a vizsgálatot és Webert, apjával és testvérével együtt letartóztatta.

* **Halálozás.** Egy szorgalmas hivatalnok, jó családapa hunyt el tegnapelőtt Nagyváradon. Cserey István nagyvárad-vidéki járásbírósgai ígatót szívészélhűdés érte és elég fiatalon kellett itthagyni szeretett családját, mely a következő gyászjelentést adta ki elhunytáról: Özvegy Cserey Istvánné szül. Zimmermann Anna, mint hitves gyermekeivel: Dezső, Géza és Zoltánnál, özvegy Cserey Józsefné szül. Tiffer Czeecilia mint anya, Zimmermann József és neje szül. Resovszky Anna mint após és anyós, Cserey András mint testvér, Bogdán Antal és neje sz. Zimmermann Borbála, Demkó Péter és neje Zimmermann Erzsébet gyermekeikkel és Zimmermann István fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb férj, szerető apa, fiu, testvér és sógornak Cserey Istvánnak, folyó hó 25-én délben 2 órakor életének 50-ik, boldog házasságának 21-ik évében szívészélhűdésben történt gyászos elhunytát. A megboldogult feledhetlen halott földi maradványai folyó hó 27-én d. u. 2 és fél órakor fognak Or-uteza 360. sz. lakásából a nagyvárad-újvárosi róm. kath. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent-mise-áldozat pedig e hó 28-án reggeli 9 órakor fog a nagyvárad-újvárosi róm. kath. plébánia-templomban az Egek Urának bemutatni, mely végtisztessegre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei meghivatnak. Nagyvárad, 1895. évi február hó 25-én. Nyugodjék békében!

* **Szabó István szobra.** A Szent-István-társulat már régebben értesítette a rozsnyói róm. kath. főgimnázium igazgatóságát, hogy a társulat volt tagjának, a kiváló hellenista Szabó Istvánnak már elkészült mellszobrát a rozsnyói főgimnáziumban óhajta elhelyezni. Szabó István ugyanis a rozsnyói kath. főgimnáziumban végezte tanulmányait s ennek a gimnáziumnak hagyományozta több száz kötetből álló gyönyörű könyvtárát is. A rozsnyói főgimnázium készsége fogadta a Szent-István-társulat ajánlatát s már el is határozta, hogy a közadakozásból létrejött szobrot, mely finom izléssel alkotott gránit-talapzaton lesz elhelyezve, a premontrei ház kert-udvarában fogja felállítani. A szobor felállítási költségeire április hó folyamán művész-estélyt rendeznek.

* **A szellemes „Magyar Ujság”.** A »Magyar Ujság« tegnap számában kisüti Zelenyákról, hogy az ő neve tulajdonképp annyit jelent magyarul, hogy »zöldség«. Pedig kár szellemeskedni a híres félhivatalosnak, mert erre mi is felelhetnénk ilyen-féle műfordításokkal és calembourg-okkal, hogy csak többet ne említsünk, elmondjuk azt, a melyet annak idején Nagyváradon is szélteben-hosszában colportáltak: t. i. mikor br. Hédervárynak dugába dőlt a kabinet alakítási kísérlete másodszer is, s jött utána br. Bánffy a mostani miniszterelnök, a következő viczet készítették róla Ausztriában: »Der Ban (t. i. Héderváry) ist gegangen, aber das fy ist geblieben«. Fy, kiírva német ortographiával: »Vieh« pedig tudvalevőleg magyarul egy olyan állatot jelent, melynek nevét nem épen akkor szoktuk alkalmazni valakire, ha az illetőt valami nagyon okosnak tartjuk.

* **A kis bélyeggyűjtő.** Yamagata marsall, a győzedelmes japáni hadvezér érdekes levélkét kapott Svájc-ból. »Ő nagyméltósága, Yamagata marsall urnak. Tábork, én közönséges iskolás fiu vagyok és még csak nyolcz éves. Bernben lakom. A Svájc kisebb a japán, mint Japán. Örvendek, hogy a kínaiak ellen épugy jártak el, mint az én őseim az ő ellenségeik ellen; örülök annak

is, hogy a vitéz generális mindig győzött. Reméllem, hogy a nagy kínai birodalmat meg fogjátok hódítani és hogy leromboljátok a falat, mely azt körülveszi. Én azt hiszem, az a fal az oka annak is, hogy nekem még mostanáig sincs kínai levélbélyegem. Én úgy gondolom, hogy ön igen barátságos. — Nem volna oly szives, hogy nekem néhányat küldene a temérdek kínai levélbélyegből, melyeknek most egész tömegét találja majd a hadi zsákmányban? — A marsall igen megörült e levélnek és azonnal intézkedett, hogy a kis fiu néhány levélbélyeget kapjon.

* **Ülés a vármegyén.** Biharmegye közgazgatási bizottsága rendes havi ülését f. évi márcz. hó 4-én (hétfőn) tartja meg dr. Beöthy László főispán elnöklete alatt.

* **Az elmebeteg gyógyításának új módja.** A bécsi orvosegyesületben legutóbb Jauregg-Wagner tanár igen érdekes előadást tartott, a melyben beszámolt azokról a kísérleteiről, melyeket az országos elmeegógyintézetben tett a Koch-féle tuberkulinnal. Az orvosok már régóta tapasztalták, hogy bizonyos betegségek s köztük az elmebetegségek megszűnnek, ha a szervezetet másféle kór támadja meg. Wagner tanár tehát kísérletet tett a kolinnal, mely az organizmusban lázas hatásokat idéz elő, a nélkül, hogy a szervezetnek baja támadna. — Az elmebajban szenvedők a tuberkulin befeeskendezése után állítólag sokkal jobban érezték magukat. Elméjük világossága legalább egy időre visszatért. — E sikerek daczára is Wagner maga figyelmeztetett arra, hogy ne becsüljék túl a dolgot. Az eddigi kísérletek mindenesetre arra ösztönöznek, hogy a kísérleteket fokozott buzgalommal és figyelemmel folytassák. Wagner előadása után élénk vita volt, melynek során Albert professor föl-említette, hogy klinikáján egy melankóliában szenvedő beteg egy vérátömlés után magas foku lázat kapott, melyből kiépülve, teljesen visszanyerte régi egészségét és ép elméjét.

* **Réthy Dezső emlékezete.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara rendkívüli teljesülésben megható kegyelettel emlékezett meg a nálunk öngyilkossá lett titkárról, Réthy Dezsőről. Tauszik B. Hugó elnök mély megilletődéssel jelentette be a kamarának a gyászbeszédet s tartalmaz emlékbeszédben méltatta az elhunytat a kamara s a Székelyföld érdekében szerzett nagy érdemeit. Az ülés végül a következőket határozta el: 1. jegyzőkönyvben kifejezést ad Réthy Dezső elhunytá fölértézt mély fájdalomának; 2. részvétátiratot intéz az elhunyt családjához; 3. megfesteti arcképét a titkári iroda számára; 4. a család bejegyzésével sírkövet emel a nagyvárad-i temetőben pihenő titkár hantjai fölé.

* **Tűz egy hercegi palotában.** Drezdából írják: hogy a Taschenberg palotában, a mely Frigyes Ágost szász hercegnek és családjának szolgál lakásul, tegnap reggel tűz támadt. A herceg fogadó szobájának kályháját tulságosan befűtötték és abból izzó széndarabok hulltak ki, a melyektől a szőnyeg tüzet fogott. Az egész szoba lángba borult és sok értékes tárgy, a szultán egy ajándéka, valamint az a gyűjtemény, a melyre a herceg keleti utazása alatt tett szert elégték. Csakhamar az egész szobasor meggyulladt és kitömött madarak, vadásztrofeumok, szőnyegek, butorok, könyvek rommá égtek. A tüzet néhány óráig nem vették észre és így igen nagy pusztítást tett. Elveszett a hercegnek valamennyi egyenruhája is. A hercegi család egyelőre Albert király palotájában kapott lakást.

* **Az iskolában.** Mi a gőz? kérdi a fizika tanára egyik kis diákot.

— A gőz... a gőz... mikor a víz izzadni kezd.

* **Letartóztatott sikkasztó.** Temesvárt letartóztatták Fischer Dávidot, a bécsi Vogel-bankház könyvvezetőjét, a ki gazdájától több ezer forintot sikkasztott és megugrott. Fischer Romániába akart szökni.

* **Katonai lóvásár.** A cs. és kir. II-ik ló-sorozó bizottság elnöke Szupka cs. és kir. huszáralezredes tudomására hozta a vármegyének, hogy f. évi április 5-én Nagyváradra érkezik s itt a lóvásárt megtartja. Ezen katonai lóvásáron meg fognak vétetni oly 3 éves

csikók, melyek nemesebb származásuknál és külsejüknél fogva különös jó fejlődésre engednek következtetni, valamint a 4 és 7 év között levő lovak. Ezen katonai lóvásárra felhívjuk a lótenyésztő közönség figyelmét!

* **Talált járlatok.** Borruetz Gligor f. hó 16-én M.-Csékére menet az országúton 10 drb marhajárlatot talált. Igazolt tulajdonosa átveheti Nyisztor Alajos főszolgabírónál Magyar-Csékén.

* **Fogságra ítélt királynő.** Honolulu, mint a neve is mutatja, nagyon érdekes tengerentuli ország, amelynek érdekességét még fokozta a lovagias Európában az, hogy a legdallamosabb nevű királynője volt: Lilinokalani. Honolulu dallamos nevű királynője pár évvel ezelőtt európai körutat is tett s ennek az emlékére egy udvarias magyar mánás-sportsmann egyik széptehetségű lovát a honolulu királynő nevére nevezte el. Azóta mindakettőnek nagyot fordult a sorsa. Lilinokalani — a verseny-paripa — miután a lóversenyek annaliseiben azzal örökítette meg a nevét, hogy egy bécsi versenyben, mint legszélsőbb outsider, 5-re 141-et fizetett, teljesen letűnt a versenytérről s most valami méntelepen rója le a jövődő lógeneráció iránt való kötelességeit; Lilinokalani — a királynő — pedig dallamos neve daczára sem tudta Honolulu-ban a kormányzat harmóniáját fentartani, kitért a forradalom, s a trónjavesztett királynőt egyszerűen becsukták.

* **Tréfából lopott.** Mihó Péter a legnagyobb nyugalommal élte volna napjait az Ősi melletti kunyhójában, ha Malicza János nem maliczió zuskodik vele. Egy látogatás után ugyanis eltűnt a Mihó zsebórája. Kereste, kereste, de sehogysem tudott nyomára akadni tegnapig. Tegnap aztán felismerte az órát Malicza Jánosnál, aki azzal védekezett, mikor letartóztatták, hogy ő csak tréfából vette magához a zsebórát. Természetes, hogy ezt nem hitték el neki és átkísérték a bírósághoz.

* **Egy földbirtokos szerencsétlensége.** Nagy vasuti balesetről adnak hírt Temesvárról: A vasuti síneken átvezető uton Ambrózy Sándor szelöczi földbirtokos, át akart hajtani szánjával, amikor éppen a gyorsvonat robotott a szán felé. A szán elé fogott két lovat valóságos szétdarabolta a lokomotív, a szánt pedig messze ellökte. Hárman ültek a szánon, mert a kocsis már előbb leszállt. Ambrózy Sándor halálosan megsérült a fején. Neje és leánya is erős zúzódásokat szenvedtek. A vonat néhány percznyi késéssel folytatta útját.

* **Vulkán a tenger alatt.** A párisi földrajzi társaság legutóbbi gyűlésén Wenekow francia tudós érdekes felfedezésről értesítette a társaságot. A tudós francia a Kaspi tengerben tűzhányó hegyet fedezett fel, amely csaknem a tenger színéig ér fel. A kraternek hat méter az átmérője. A hegy nagyon meredek, s amikor Wenekow megfigyelte, rendkívül sok iszapot hányt ki magából.

* **Elvesztett váltó.** Iskuez György lovász tegnap a vasúthoz vezető uton egy 175 frtos váltót vesztett el. Aki megtalálja, adja át a rendőrségnek.

* **Milliomos anarkhista.** A milliomosok immár annyian vannak, hogy minden telik belőlük, még anarkhista is. Bonghetti nevű luganoi olasz ur ez a kuriózum, a kit Svájc-ból a napokban kiutasítottak. A milliomos anarkhista még alig huszonöt esztendő és demokratikus érzelmeit azzal nyilvánítja, hogy lehetőleg hanyagul, sőt rongyosan öltözködik. Anarkhista hajlamai már korán megnyilatkoztak. Hogyha hazafias érzelmű édes apja valamely alkalommal kitűzte házára az olasz trikolort Bonghetti el nem mulasztotta melléje tüzni az internacionále vérszinű lobogóját, nagy vidámságára a luganoi polgároknak. — Bonghetti nagyon büszke arra, hogy a svájci szövetség-tanács őt kiutasította.

* **Drága mulatság.** Apanagyfalván, a miniszterelnök szűkebbkörű hazájában drága mulatsága volt Anka Vaszilie legényembernek. Nagy táncmulatság volt a faluban. Anka Va-

szilie egy izben Czopán Pálnét, a falu legszemrevalóbb menyecskejét vitte a tánczba s mikor a cigány a zsukálát abbahagyta, megújraza a nótát. A cigány engedett neki, de amikor ismét be akarta végezni a tánczdarabot, a tűzbe jött legény újra hogyvultozott. Czopán Pál, a jótánczu menyecske férje, csak eltúrta valahogy az első hogyvultot, de a második után már dühbe jött, félrelökte az utóból a feleségét s saját nem gömbölyű karjával megölelte a hogyvultozó gavallért s egy harapással tőből lekapta a balfülét. A megharapott embert úgy vitték el véresen a tánczból s az orvosok kijelentették, hogy egész életére siket marad.

* **Elégett leány.** Pozsonyban egy petróleumlámpa felrobbanása nagy szerencsétlenséget okozott. Schláger Károly kereskedő cselédje Colcskó Erzsébet lámpát gyújtott, miközben a petróleum meggyuladt s a leány ruhájára ömlött. A szerencsétlen cseléd mint valami élő fátyla az udvarra futott, rémült sikoltozással. Mire a szomszédok összefutottak, már lángban állt egész ruhája és haja is. Végre belefektették a hóba s így fojtották el a lobogó lángokat. A tizenhét éves cselédleány, aki Dévény-Ujjfaluba való, már haldokolt, mikor a kórházba vitték. A rábizott másfél éves gyermeket, aki mellette állt, még jókor félrelökte, úgy, hogy semmi baja sem történt.

* **Egy bunda története.** Szabó János uram betért egy kis itókára egyik külvárosi korcsmába. A jó gazdának akkor is van gondja a jószágra, ha mulat. Szabó János sem feledkezett meg hát a lováról. Betakarta a bundájával. Mikor aztán vége volt a murinak a szegény pára erősen reszketett, mert a bundát el-emelték róla. A legjobb rendőr: a véletlen tegnap nyomra vezette a károst és kiderült, hogy azóta a bunda egész körutat tett és többben vannak kompromittálva a téli gunya miatt, akik ellen megindították a vizsgálatot.

Irodalom és művészet.

— **A budavári plébános rapszódiaja.** A Nemzeti Zenede február 27-dikén, este félnyolcz órakor tartja zenekari hangversenyét a Vigadó nagytermében. A zenekar ezuttal Bogisich Mihály prépost-plébános első eredeti magyar rapszódiaját adja elő. Bogisich a magyar zenének régi hivatott művelője. Két évvel ezelőtt kiadott tizenkét magyar dalában az ősi forrásokra hivatkozott és az előszóban a magyar zene történeti sajátságait jelesen magyarázta. Magyar szövegre készített dalai egyszerűségükben lényegesen elütnek a modern cigányos magyar daloktól. Zenekari művében a cimbalomnak is szép szerep jutott s a közönségnek alkalma lesz megkülönböztetni az igazi magyar andalgót és friss táncz-zenét a mostanság divatos csárdásoktól.

— **A veszprémi püspökség és a millennium.** Hornig Károly báró veszprémi püspök és Fraknoi Vilmos címzetes püspök, a római magyar történeti intézet alapítója, a millenniumra nagybecsű művel ajándékozzák meg a magyar történetírást. A veszprémi egyházmegyei római oklevéltári cimen több kötetben gyűjtve kiadják, a római pápai levéltárakban őrzött s a veszprémi egyházmegyére vonatkozó okiratokat. A gyűjtemény történeti fontosságát magyarázza a megjelenést hírül adó Veszprémi Hírlap cikkelye a következőkben:

Köztudomásu dolog, hogy a középkor századaiban a római szentszék közvetlen intézkedéseinek köre az egyházi élet egész terére és azzal a kapcsolatos köz- és magánjogi viszonyokra is kiterjedett; sokféle szempontból fontos tehát figyelemmel kísérni azt, hogy hazánk egyik egyházmegyéje területén a szentszék joghatósága miképpen érvényesült. És erre a tanulmányra éppen a veszprémi egyházmegye a legalkalmasabb. Tudvalevő, hogy a veszprémi egyházmegye régi időkben sokkal nagyobb ki-

terjedésű volt, mint ma; az esztergomi érsekség egy részét és az egész székesfehérvári egyházmegyét foglalta magában. Buda a Margitszigettel, Visegrád és Dömös, ugyszintén Székesfehérvár is, tehát mindazok a helyek, amelyek a királyi udvarral szoros kapcsolatban állottak, a veszprémi püspökséghez tartoztak. — Nagyszámu, jelentékeny monostorok, Zirc, Zalavár, Bakonybél, Somogyvár, a veszprémvölgyi és margitszigeti apácza-kolostorok állottak területén. Nem meglepő tehát, hogy az ország egyetlen más egyházmegyéje számára sem nyujtanak a római pápai levéltárak oly gazdag anyagkészletet, a mely e mellett még bőségesen kiegészíthető az országos levéltárból, az esztergomi érsekség, a veszprémi káptalan és a szent-mártoni főapátság levéltáraiból.

Az első kötet, mely most megy sajtó alá csakis 1272-ig terjed, addig az időpontig, a mikor V. Inceze pápa követeli a Nyulak szigetén megjelentek, hogy a IV. Béla király leánya, szűz Margit szentté avatása tárgyában a vizsgálatot megindítsák; itt száznál több tanut hallgattak ki és ezek vallomásai felől pontos jegyzőkönyvet vettek föl. Ez a jegyzőkönyv főmarradt és most fog első izben napvilágot látni. A művet, mely faksimillikkel és történeti térképekkel lesz ellátva, a római magyar történeti intézetben állítják össze, (ez lesz az intézet első műve) s a veszprémi püspök saját költségén adja ki.

REGENY-CSARNOK.

Inkognitó.

Jüngst A. elbeszélése.

(4)

Fordította: Bércziházi Berczy Margit.

II.

— Nagyméltóságú sógorom nagyon is sokat törődik jólétemmel, de azt maga Herman herceg sem kívánhatja, hogy jószágát ennyire igénybe vegyem. Akkor inkább Géza bácsinak sürgönyözhetnék, ő szívesen jönne velem Münchenbe.

Páhton udvarmestert, mint schneidig tisztesséket ismerték, midőn fiatal éveiben a porosz hadseregben szolgált, élemedettsége volt-e oka, avagy könnyebb volt egy csapat ujjoncznak, mint egy szeszélyes lánynak parancsolni, — nem tudom, — elég az hozzá a hercegnőnek sikerült öt terveihez megnyerni.

— C' lui ei est bien garde!! — mondá pajkosan Hella hercegnő utitársnőjének, midőn a vonat a lefülelt udvarmester mellett elrobogott.

Mit bánta ő a hosszú orrt, melyet a hercegtől fog kapni; — ezt különben némileg enyhíti a pompás ezüst theaszervis, mely nemsokára felesége számára érkezik, — férje távollétének kárpótlására — amint Hella hercegnő magát kifejezé.

Hohenstein Bedburg Helena hercegnő, Schönfeld Melanie, ő nagysága és a szolgálasmélyzet — ez volt a »Négy évszakhoz« címzett vendéglő könyvébe beírva, midőn a fenséges hölgy 24 órai pihenés után utját Salzburg felé folytatá. Rosenheimban egy Stein és egy Felden nevű kisasszony lépett a Perronra, hogy a Kufsteinba induló vonatot bevárják. A bécsi express nemsokára tovább robogott és már rég elhagyá az indóházat, midőn egy öreg ur még mindig kihajolva tekintett vissza a két hölgy felé. A fiatalabb vidáman intett kezével bucsut, mialatt így szólt kísérőjéhez: »Nézzé mily szánalomra méltó képet csinál az öreg Weller! az ember azt hinné, legalább is törvénytörés elé viszik. Könyvelt szemekkel kért, mondják le bohó szándékomról. A mit az ön kérései nem értek el kedves Schön — bocsánat — Felden kisasszony, az csaknem sikerült az ő kérésének. A hü lélek nem hiába jött anyámmal kastélyunkba. De most Isten veled börtön, bilincseim lehullottak, szabad vagyok, végre szabad!»

Ily szavakban ujjongott Hella hercegnő, mialatt kísérőnője nyugtalanul tipegett mellette; szive hevesen dobogott, midőn ezen kétséges vállalat kimenetelére gondolt.

— Kedvesem — kezdé újra a hercegnő — önnek meg kell szokni, hogy tőlem mátol fogva nagy tiszteletben tartassék. Ön az idősebb kettőnk közül, mondjuk, hogy anyámnak egy ifjúkori barátinője, ki engem ezen utra meghívott.

— De legkegyesebb...

— Semmi »legkegyesebb« — főséges és a többi haszontalanság! Lezártam aranyos lánczaimat, s most szabad vagyok, mint madár a légben.

Hella vidáman felkaczagott.

— Ön mindjárt megváltja az uti jegyeket, addig én a podgyászra ügyelek. És aztán ő Schönfeld! gyönyörű életünk lesz, olyan, mint a tündérmesékben.

Ragyogó szemmel lépett ki ma először Hella hercegnő a közönséges élet zürzavarába. Gyermeknek érezte magát, ki a csengő szavát várja karácsony estéjén, mely neki a várva várt gyönyörűségeket feltárja. Most az állomáscsengő volt az, mely az új gyönyörűsége, a nehezen kiküzdött szabadságra jelt adott.

Először történt életében, hogy Hohenstein Bedburg Hella hercegnő kénytelen volt táskájával kezében a közönség közt utat törni, s magának a túltömött kupéban helyet keresni. Hella mindenáron a második osztályon akart utazni; Schönfeld kisasszony, mint mindig sóhajtván engedett.

— Mi hasznom van kedves Schönfeld kisasszony, ha elzárva ülök az első osztályban, eltekintve a veszélytől, hogy ismerősökre bukkanhatnánk. Elhatároztam, hogy az életet általában ismerem meg, s különösen az embereket. Tehát első sorban emberekre van szükségem. Már rég vágyom valami különös érdekes után, ime most elértem. Kérem ne zavarjon mulatásomban.

A hölgyeket ide s tova lökdöste a tömeg, de Hella mindent szépnél talált, minden mulattatta. Schönfeld kisasszony mintegy személyes bántalom alatt sóhajtván követte a hercegnőt, ki ezalatt kényelmesen elhelyezkedett a vagon párnáin, leplezetlen kíváncsisággal szemlélve környezetét.

— Nézd barátom azt a szőke hajú leányt, azzal a vállalkozó pisze orrocskával — sugta egy fiatal ur a szomszédjához — csakhogy falusi libácska, ki anyja védszárnyai alatt most először repül túl a hegyeken! Boldog ártatlanság, mely még élvezni, még valami újat találni képes a nap alatt.

— Hm — felelé a másik — nem merném mégsem oly öntudatlannak mondani. Van egy bizonyos valami abban, amint a fejét fordítja, s ami épen nem emlékeztet falusi libácskára. Különbben is láttam már valahol ezen arczot, csak nem tudom hol s mily körülmények között.

— Te mindig tulbecsülsz az embereket, bizzál emberismeretemben; semmi több, mint egy falusi szépség, ki fölötte hizelgőnek találhatja, ha valamelyikönk mulattatással tiszteli meg.

De a falusi szépség az ifjú gavallér kísérleteit, hogy társalgásba bocsájtkozzék vele, oly nyugodt határozottsággal utasítá vissza s emellett oly fesztelenül nézett el feje fölött a mosolygó tájra, hogy ez hamar feladá, hasztalan kísérleteit, idegesen fészkelődve helyén, míg barátja diadalmasan sugá neki:

— Hidd el barátom, ezt a fesztelenséget, melylyel az embert — engedj meg, hogy ki mondom — folytonosan levegőnek képes tekinteni, ezt csak a parketten sajátithatta el?

(Folyt. köv.)

Aforizmák.

Közl: P. R.

Valamennyi emberi szenvedély közt a becsvágynak van a legnagyobb dialektikája, — ez ölti a legkülönbözőbb alakokat, ez a leggravasabb. (Alfa.)

*

Boldog az, kiben a becsvágy önbizalommal párosul; az ilyen vakmerően tör előre és csekélyebb erővel boldogul, mint a magába nem bízó. (Alfa.)

*

A becsvágy a léleknek egészen más részében lakik, mint a tehetség. A tehetségnek egy kis szikrája óriási tüzet gyújthat a becsvágy lakásán. (Alfa.)

A szépség egyike a természet ama nagy rejtélyeinek, melynek hatását látjuk, érezzük, mindnyájan, de amelynek lényegéről tiszta, általános fogalmat magunknak alkotni nem vagyunk képesek. (Vinkelmann.)

Amit tudunk, ahhoz képest az, amit nem tudunk, annyi, mint egy csöpp víz az Óceán vizének tömegéhez. (Flammarion Kamil.)

Kivétel nélkül minden emberben megvan azon tulajdonság, mit köznyelven hiúságnak szoktunk nevezni, ami nem egyéb, mint az igyekezet a társnak vagy tarsnőnek tetszeni. (Vachsmann A.)

F A R S A N G.

Álarczos séta-hangverseny a Sasban.

Igen okos gondolat volt a zenekedvelők egyesületétől, hogy a farsangot egy remek, kedélyes, fölségesen sikerült álarczos esttel zárja be. A nagy terem már 8 órakor zsufolva volt. S 9 óráig tartott a jelmezek és dominók fölvonulása. Pierok, bohócok, vén asszonyok, zsidók, trubadur, francia abbé, kámzsás barátok (Székesfehérvárról), kémény seprő, török nők, falusi és oláh lányok a legváltozatosabb csoportokban jártak-keltek föl s alá a teremben. A szó legszorosabb értelmében páratlanul feszelen volt a hangulat, mint a milyen még egy alkalommal sem az idei bálokon. A megjelent hölgyek és urak egytől egyig a város elit közönségéből kerültek ki. Az est fényes sikeréért méltán megérdemli a rendező-bizottság a legteljesebb elismerést. A zenét a tánczhoz, úgy mint a megelőző hangversenyt Hamza bandája adta.

Jelen voltak:

Asszonyok: Atzél Zsigmondné, Amigó Józsefné, Bordé Ferenczné, Bródy Henrikné, Bodor Károlyné, Berkovits Miklósné, Bátky Endréné, Erdélyi Józsefné, Edelstein Miksáné, Faragó Zsigmondné, Heller Edéné, Janky Antalné, Krugstein Izidorné, Löbl Edéné, Ländler Ferenczné, Lövy Józsefné, Mesko Boldizsárné, Mihelyi Lajosné, Mezey Vilma, Moskovits M.-né, Pallay Lajosné, Princz Jánosné, Rothman Jakabné, Réz Mihályné, Recht Sándorné, Stern Mártonné, Sonnenfeld Zsigmondné, Vertheimstein Alfrédné, Vekszler Adolfné, dr. Weisz Mártonné.

Leányok: Amigó nővérek, Antalóczy Mariska, Busch Erzsike, Erdélyi Mariska, Gossler Irma, Krugstein Irén, Müller Evelin, Pallay Erzsike, Rácz Ilonka, Róz Ilona, Szvoboda Helén, Sonnenfeld Aliz, Vertheimstein Sarolta, Wohl Janka.

T Á V I R A T O K.

Albrecht főherceg temetése.

Budapest, febr. 26. (Saját tud. táv.) Vilmos német császár pontban 11 órakor érkezett Bécsbe. A pályaudvaron, amelyen diszszázad volt fölállítva, a király s husz főherceg fogadta. A két uralkodó üdvözlése nagyon szívélyes volt. Többször megölelték s megcsókolták egymást. A kíséretnek bemutatása után a német császár a királylyal a Hofburgba hajtatott.

Budapest, febr. 26. (Saját tud. táv.) Bécsből telegrafálják: A temetésre ma

ideérkeztek Budapestről: Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Perczel Dezső, Fejérváry Géza, Josipovich Imre miniszterek, Gromon Dezső államtitkár, Szapáry Gyula, Szécheny Gyula gróf főajtónálló és Szilágyi Dezső a képviselőház elnöke.

Budapest, febr. 26. (Saját tud. táv.)

A pápa részvétleletet intézett Ferencz József királyhoz, melyet az osztrák-magyar vatikáni követség egy futára hozott el.

Budapest, febr. 26. (Saját tud. táv.)

Óriási katonai pompával folyt le ma d. u. Albrecht főherceg temetése. A Ringstrassét, amelyen a menet végigvonult beláthatatlan embertömeg foglalta el s a Hofburg és a kapuczinus templom környékén ezer számrá hullámozottak az emberek. — Fél háromkor vonultak ki a katonai csapatok a rendeltetési helyükre a szokásos zeneszó nélkül. A halotti menetet négy parancsőr tiszt nyitotta meg. A halottas kocsit után, amelybe hat szürke ló volt fogva, a király haladt huszár tábornoki egyenruhában jobbján Vilmos német császárral, aki szintén a huszárezrednek egyenruháját viselte. — A két uralkodót követték az idegen fejedelmi személyiségek, a főhercegek, a külföldi tábornoki kar, a főhercegek ezredének küldöttsége és a Bécsben állomásozó tisztikar, a melyet a szolgálat alól felmentettek. Feltűntek a magyar honvédség küldöttei.

Mialatt a menet a kapuczinus-templomhoz ért, a trombitások a Generalmarschot fújták. A katonai zenekarok is kivonultak, de nem játszottak. Az osztrák és magyar miniszterek és a polgári hatóságok képviselői a templomban várakoztak. Gruscha biboros, bécsi érsek a templomban újra beszentelte a holttestet, mire a kopersót levitték a kapuczinusok kriptájába.

Budapest, febr. 26. (Saját tud. táv.)

A király rendeletére Albrecht főhercegért az udvari gyász keddtől, 1885. évi febr. hó 26-tól kezdve négy héten át fog viseltetni, a következő változtatással: az első két héten, febr. 26-tól bezárólag márczius 11-ig a mély gyász, az utolsó két héten, 1895. évi márcz. 12-től bezárólag márcz. 25-ig a félgász.

Steiner püspök Rómában.

Budapest, febr. 26. (Saját tud. táv.)

Steiner Fülöp székesfehérvári püspök márczius 3-án érkezik haza Rómából.

Rablógyilkosság Harsányban.

Budapest, febr. 26. (Saját tud. táv.)

Harsányban, mint egy telegramm jelenti, meggyilkolták s kirabolták Veszprémy András gazdag polgárembert. A gyilkos nagy összeg pénzt vitt el. A nyomozás folyik.

Bánffy Plenernél.

Budapest, febr. 26. (Saját tud. táv.)

Bánffy Dezső báró miniszterelnök — mint Bécsből telegrafálják — ma délelőtt hosszabb ideig tanácskozott Plener Ede osztrák pénzügyminiszterrel.

Pásztor levél a katonákhoz.

Budapest, febr. 26. (Saját tud. táv.)

Belopotoczky dr. a hadsereg tábori püspöke bőjti pásztorlevelet bocsátott ki a katonák-

hoz, amelyben inti a hadsereg katolikus vallásu katonáit, hogy ne csak a királynak, hanem Jézus Krisztusnak is legyenek vitéz katonái.

Különfélék.

☞ **Se ilyen — se olyan.** Szentesen történt minap, mikor Hock János, országgyűlési képviselő, valami jótékony czélra felolvasást tartott. A felolvasás után beszédbe elegyedett a hallgatóság tagjaival, kik között több jómódu ködményes atyafi is volt. Megszólítja az egyiket a közkedveltségü papképviselet:

- Hát milyen itt a politikai világ, atyafi?
- Má' mint a Tiszaszög?
- Az az.
- Olyan az, kérem á'sson, mint India?
- Hat volt maga Indiában?
- Nem én, sohasem.
- Hát akkor milyen az az India?
- Se ilyen, se olyan, kérem alássan.

☞ **A esengetyűhuzó.** Kis fiu (egy elzárt kapu előtt sirdogál): Hühühü!

Egy elegáns kövér ur: Mit sírsz, kisfiam?

Fiu: A esengetyűhuzó nagyon magas s én el nem érem, pedig jaj be szeretnék jó erősen csengetni.

Az ur: Majd segíték a bajodon, kisfiam. Nesze! (Nagy erővel meghuzza a csengetyűdrótot.)

Fiu: Tyü! Fussunk most innét, mert ha a házmaster kijön, mindkettőnket elpáhol. Ez nem a mi házunk ám.

☞ **A gyermekszobából.** Margit (5 éves) és Erzsike (7 éves) egy ágyban alusznak.

Margit kényelmesen elhelyezkedik az ágy kellő közepén.

— Ej, ej! Margit! — inti őt az anyja — te elfoglalod az egész ágyat; mi marad Erzsikének?

— Mind a két széle!

☞ **Az álnok tehenek.** A fővárosi kisaszszony falun van.

— Nézze csak, papa — szól — milyen kedves ártatlansággal mereszti ráncz ez a szép tehenke a szemét. Ki hinné, hogy ezek az ártatlan nézésü állatkák annyi hamisított tejet adnak!

☞ **A takarékoság netovábbja.** A nagyságos asszony megszólítja a szobaleányt:

— Itt van ez a levél, Rézi, vigye a postára. De előbb mossa meg jól szappannal a kezét, nehogy súlytöbblet miatt nagyobb portól kelljen fizetnem.

Közgazdaság.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. február 26.

I. Készárú üzlet. Sürgős kínálat mellett ma 30.000 q. hazai buza kelt el, változatlan áron. — Külföldről semminemű érdekesebb hír nem közöltetett, mely az árkonstellációt befolyásolta volna és nálunk is a viszonyok egyelőre nagyobb ingadozásokra nem nyújtanak alkalmat. Idegen buzákból 2000 q. 79 k. szerb buza kelt el 5.75 frt, vámentesen, őrlési engedéllyel.

Rozs irányzata lanyhább, 5.35—5.42 $\frac{1}{2}$ frton fizetett, budapesti paritás.

Árpa irányzata nyugodt. Csak takarmányáru órvend jobb keresletnek és 6.40 forintig kelt el.

Tengeri irányzata szilárd. Hazai áruért 6.35—6.37 $\frac{1}{2}$ frtot fizetnek Kőbányán.

Zab irányzata tartott. Elkelt: 100 q. 6.32 $\frac{1}{2}$ forint, 100 q. 6.22 $\frac{1}{2}$ frt, 200 q. 6.14 frt, 100 q. 5.95 frt. készpénzfizetés ellen.

II. Határidő üzlet. Nehány napi enyhe időjárás után, a hőmérő ismét —6 fokra szállt le, mely körülmény ugyan mindeddig legesekélyebb aggodalomra sem nyújthat alkalmat, de elegendő, hogy a spekulánsokat az időjárás és az árak állhatatlanságáról meggyőződtesse. Az üzletmenet 2 krajczárnyi áremelkedéssel kezdődött, mely nagyobb kínálat után veszendőbe ment, a délutáni forgalom alkalmával azonban úgy látszik teljesen szilárd színezetet öltött és az árak buzában 3—5 krnyi, rozsbán 2—3 krnyi, tengeriben 4 krnyi és zabban 3—5 krnyi emelkedéssel zárulnak, számos kötés létesítése mellett.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.41—6.46 frt, buza őszre 6.83—6.88 frt, rozs tavaszra 5.38—5.41 frt, tengeri máj.—jun. 6.16—6.20 frt, zab tavaszra 6.01—6.04 forint, káposzta-repece augusztus—szeptemberre 10.50—10.60 forint.

Mal hivatalos jegyzések effektív árakban.

		B u z a			
		100 kgr. ára		100 kgr. ára	
		Mimos. súly hektól.	frttól	frttól	frttól
F a j					
Bánsági	uj	74	---	75	---
"	uj	76	---	77	---
"	uj	78	6.45	6.50	6.55
"	uj	80	6.55	6.60	6.65
Tiszavidéki	uj	82	6.65	6.70	---
"	uj	74	---	75	---
"	uj	76	---	77	---
"	uj	78	6.50	6.55	6.60
"	uj	80	6.60	6.65	6.70
Pestvidéki	uj	82	6.70	6.75	---
"	uj	74	---	75	---
"	uj	76	---	77	---
"	uj	78	6.50	6.55	6.60
"	uj	80	6.60	6.65	6.70
Fejérmegyei	uj	82	6.70	6.75	---
"	uj	74	---	75	---
"	uj	76	---	77	---
"	uj	78	6.50	6.55	6.60
"	uj	80	6.60	6.65	6.70
Bácskai	uj	82	6.70	6.75	---
"	uj	74	---	75	---
"	uj	76	---	77	---
"	uj	78	6.60	6.65	6.70
"	uj	80	6.70	6.75	6.80
Román	uj	82	6.80	6.85	---
"	uj	74	---	75	---
"	uj	76	---	77	---
"	uj	78	---	79	---
Szerb	uj	74	---	75	---
"	uj	76	---	77	---
"	uj	78	---	79	---
Bolgá	uj	74	---	75	---
"	uj	76	---	77	---
"	uj	78	---	79	---

Sertés-üzlet.

K ő b á n y a, február 26. Készlet: 112.072 drb. Urasági öreg kővér I. rendű: 46-47 kr.; közép: 46-47 kr.; süldő kővér: 49-49½ kr.; sovány: 47-48 kr.; Román: ---; Szerb kővér 46-47 kr.; könnyű 44½-45½ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. febr. 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	124.—
Magyar koronajárdék	98.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	128.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	104.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	125.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.25
Magyar nyereségy sorsjegy-kölcsön	160.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	149.50
Osztrák járadék papírban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	125.—
Osztrák korona járadék	100.75
1860. osztr. államsorsjegyek	158.50
Osztrák-magyar bankrészevény	1065.—
Magyar hitelbank részevény	463.50
Osztrák hitelintézet részevény	391.—
Osztrák-magyar államvasuti részevény	393.—
20 frankos arany (Napoléon'd'or)	982.—
Német birodalmi márka	60.40
London vista	123.86
Paris vista	49.10
20 márkás arany	12.08

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:

Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.
Aradról 9-32.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22

Indul:

Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Hirdetéseket

elvéllal jutányos áron

0-15 (19)

„Tiszántúl“

kiadóhivatala:

Nagyvárad, Apácza-utca 3.

EGY EGÉSZEN UJ

női selyem

jelmez-toalett

eladó.

(54) 3-3

Czim a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város polgármesterétől.

3333

1895

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatóságánál megüresedett és választás útján betöltendő **adópénztári ellenőri**, egy I-ső oszt., esetleg II-od oszt. **számtiszt** és a **közigazgatási végrehajtói** állásokra a törvényhatósági bizottság folyó évi 14/2616 és 21/2852. számú határozatai értelmében ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva mindazokat, kik az évi 700 frt fizetés és 200 frt lakbérrel javadalmazott ellenőri, az évi 550 frt fizetés és 200 frt lakbérrel javadalmazott I. osztályu, vagy a netán ez alkalommal megüresedő és évi 500 frt fizetés és 150 frt lakbérrel javadalmazott II-od oszt. számtiszt, végre az évi 400 frt fizetés és 200 frt lakbérrel javadalmazott közigazgatási végrehajtói állások valamelyikét elnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi I. t. cz. értelmében megkivánt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket Nagyvárad város főispánja, méltóságos dr. Beóthy László urhoz a **folyó évi márczius hó 9-ik napjáig** annyival inkább benyujtsák, mivel a később érkező, vagy nem kellően felszerelt kérvények figyelembe vételét nem fognak.

A megválasztandó ellenőr, a szervezeti szabályrendelet 172. §-a értelmében, évi fizetése kétszeresének megfelelő összeget tartozik óvadékkul letenni a 110. §-ban foglaltak szerint, s állását csak ezen feltétel teljesítésétől függőleg foglalhatja el, és fizetése is csak ennek teljesítése után fog folyóvá tételni.

Nagyváradon, 1895. évi február hó 25-én.

A polgármester helyett:

Rác Mihály,
főjegyző.

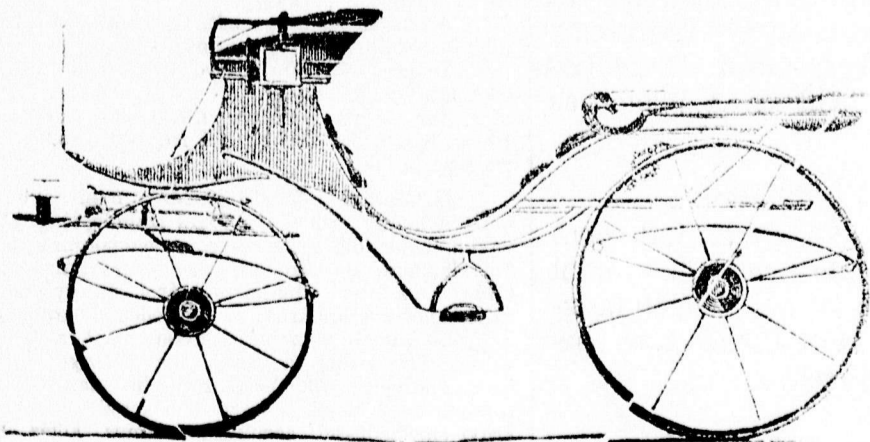
(88) 1-1

BODÁNSZKY LIPÓT

(32) 7-10

kocsigára Nagyváradon, Apácza-utca (saját ház).

Uj kocsik nagy raktára.

Vagyok bátor nagy raktáramat kész uj kocsikkal és pedig

nyitott, fedeles, ruganyos és rugany nélküli,

tartós erős szerkezetű, csinos formájú s szép kiállítást kocsijaimat a mélyen t. közönség b. figyelmébe ajánlani.

Kocsijavításokat és megrendeléseket **kerékgyártó, kovács, fényező és sattler** munkára nézve ezután is elvéllalok s saját műhelyeimben gyorsan, jutányosan és pontosan foganatosítok.

Ugyanott jó karban levő, kevéssé használt kocsik jutányosan kaphatók.

Teljes tisztelettel **BODÁNSZKY LIPÓT**, kocsigyártó.